NOG NET NIET WAAR GEBEURD...

DE HOPELOZE STRIJD VAN HET PANOPTISTISCH FLEXIBILISTISCH AFORDISME

Drs. Vincent Hoek, I-Interim Rijk

CRISIS

“It takes all the running you can do, to keep in the same place”

(The Red Queen Principle)
Lewis Caroll, Alice in Wonderland, Through the Looking Glass.

Alice moest in Wonderland leren dat ‘verandering’ de status quo is. Dat je moet rennen om zelfs maar stil te staan. Dat ‘normaal’ een rekbaar begrip is. Dat geldt ook voor ons werk in de informatisering.

Wat is ‘normaal’ in het toevoegen van waarde in IV processen?
Laten we het Witte Konijn volgen naar de werelden waarin Generaties X (geboren 1966-1976), Y (geboren 1977-1994: de Echo Boomers of Milleniums) en Z (geb. 1995-2012) samen leven. Waar de traditionele wereld van ketens de omgekeerde wereld van ketenomkering ontmoet.
Waar elke organisatie – in elk geval juridisch – gelijk is en meedoet in het spel om marktaandeel te pakken, te groeien door geld en middelen te investeren en te werken voor elke klant die maar wil betalen, ongeacht wie dat is en waar legitimiteit gezocht wordt in angstvallig bewaakte expertise, naar een spiegelwereld waarin organisaties kunnen bestaan uit één individu; waar winnende combinaties bedacht worden die vraag genereren voor zij gesteld wordt (Ipad anyone?); waar efficiency met grondstoffen en logistiek het wint van burn-rate en waarin klanten gezocht en gevonden worden die passie voor producten hebben die niet resulteren uit specialisatie maar uit samenwerking van wereldwijde teams.
En het Witte Konijn lispelde: bijna te laat, we komen te laat..! ➔

FORDISME

“You used to be much more... ‘muchier’.” You’ve lost your muchness.”

Lewis Caroll, Alice in Wonderland

Door arbeiders, grondstoffen en productiemiddelen samen te brengen kon Henry Ford, volgens vast recept, een opeenvolging van dezelfde taken, ritmisch herhalen. Hij bracht de diversiteit van het bestaan terug tot gestandaardiseerde, geharmoniseerde en gecentraliseerde objecten die over een lopende band langs statische, inwisselbare arbeiders werden gevoerd, die – dag in dag uit – dezelfde fysieke handelingen in dezelfde volgorde uitvoerden. Het ‘Fordisme’ resulteerde in massaproductie van kopieën voor massaconsumptie: Tweedle Dee en Tweedle Dum.
Veel van onze maatschappelijke infrastructuur dateert uit die tijd. Concepten als klassikale scholing, confectiekleding, massacommunicatie, massa politieke partijen

De eerste computers hielpen ons om nog meer, nog sneller en nog foutlozer te produceren. Totdat wij onze computers ook onderling gingen verbinden, waarna data niet langer *binnen* maar ook *tussen* mensen, machines en organisaties ging stromen. Organisaties kregen ineens tegenspraak (feedback) te verwerken en dat ging ‘fout’ toen steeds meer zaken steeds meer data begonnen te genereren én gebruiken. Ons Systeem kende alleen de Lopende Band en die gaat maar één kant op. De twintigste eeuw dreef op input, throughput en output en niet op ‘ja-maar’ en ‘if this, then that’. In Wonderland gaan sindsdien steeds meer zaken ‘andersom’. De vereiste procesverfijning en transparantie was nog even op te vangen met virtualisatie en ERP … maar de Wet van de Afnemende Meeropbrengsten van Complexiteit is meedogenloos. De Rode Koningin dwingt ons om in crisissfeer te kiezen tussen schaalvergroting of innovatie.
Vandaag kan informatie de gekste bronnen hebben, maar het belangrijkste is dat de eindgebruiker op elk scherm krijgt wat hij wil. Onze User Experience (Ux) moet dezelfde blijven.
Technisch betekent dit dat onze clouds (opslag, reken, social, mobile) vervloeien tot ‘Fog’ en voor onze anciene medemens levert dat een ervaring op alsof hij met de Gekke Hoedemaker zelve praat. Je kunt vandaag mensen letterlijk vragen horen stellen aan hun telefoon (Siri). Je kunt teksten voorgelezen krijgen door een stem die nooit geademd heeft.
Een mediamix van verrijkte data die als zure regen door onze

Over de auteur

I-Interim Rijk is onderdeel van De Werkmaatschappij van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Drs. Vincent Hoek (1970) werkt sinds 1 juni 2011 bij I-Interim Rijk als Organisatie Ontwikkeling Architect. Na zijn studie Politieke Wetenschappen en Public Affairs Management in Leiden en Rotterdam liep zijn carrière via PR werk in politieke campagneteams en diverse business development gerelateerde ICT adviesfuncties voor overheden en het bedrijfsleven.

oude arbeidsbastions heen sijpelt. Het crisisgevoel is de pijn waarmee elke vermijdbare, tijdverslindende tussenstap wordt weggesleten als een kiezel door een berkbeek. Zelfbediening, transparantie en tijdverdichting houden niet van poortwachters, waardoor het voor legacy organisaties steeds moeilijker wordt om waarde te persen uit eerdere investeringen zonder met hun businessmodel ook zichzelf zo grondig te veranderen dat ze eigenlijk niet meer bestaan.
Dé strategische keuze van onze tijd is of wij ons tegen verandering teweer stellen, of haar omarmen.

De crisis is het doodsgereutel van de fax; van rammelende datakoppelingen; van vervuilde datasets en van achterhaalde tradities. Wij kunnen het Fordisme niet langer betalen (Afordisme).

FLEXIBILISME

IT flexibiliseerde de starre Lopende Band en maakte processen nog fijnmaziger (Flexibilisme). Generieke taken werden geautomatiseerd, gerobotiseerd en wereldwijd opgelijnd in strakke ketens, in stapjes die zo klein zijn geworden, dat zelfs afzonderlijke data-objecten geraakt worden. Nu IT data kan scheiden van applicaties, worden dataverrijking en data-re-integratie mogelijk.

Business Proces Modellering maakt het mogelijk om 'know' van 'how' te scheiden. Processen van regels. Atomen van de data. Emotie van informatie. Architectuur maakt modulair werken mogelijk.
Robots nemen standaardhandelingen over en de uitwisselbare arbeider werd een specialist, die samenwerkt voor productie in kleine hoeveelheden voor tijdelijke doelgroepen. Als we nu alle krimpende en stuiterende markten, kwetsbare logistieke lijnen, concurrentie en volatiele energiemarkten optellen bij real time data uitwisseling is het crisisgevoel niet zo gek. Innovatie!
Als wij willen kunnen wij voorwerpen printen uit de cloud dankzij gratis Computed Aided Design (CAD) programma's als Inkscape, de MakerBot 3D scanner, de Thing-O-Matic of Ultimaker 3D printer, de volautomatische laser snijder (vb Ponoko.com) en de Computer Numerical Control (CNC) machine (MyDIYCNC ➔

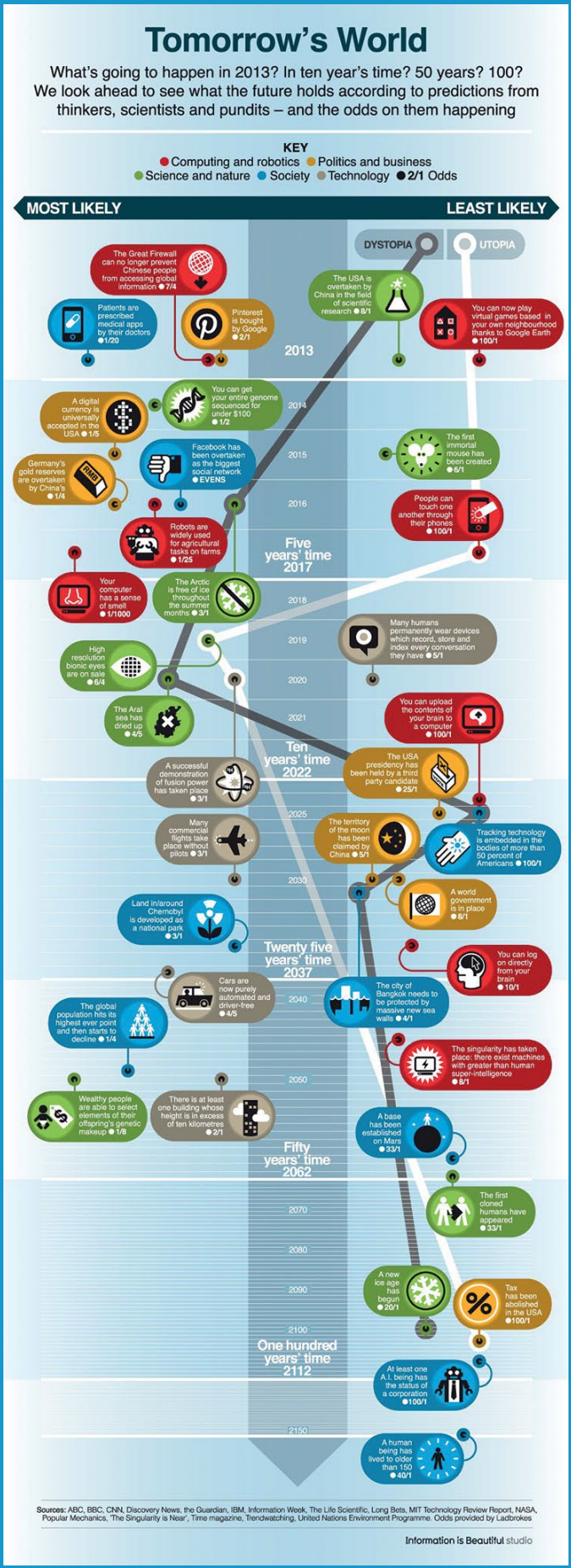

of de ShopBot Desktop). Wij kunnen zelf vuurwapens printen, van spotgoedkope sensoren voorzien en op afstand bedienen met een SmartPhone voor de prijs van een vliegtuigticket. De benodigde data stroomt hierbij minder *binnen* dan *tussen* (ad hoc) organisaties in vaak nog onderschatte ontwikkelingen als IPv6, Linked Open Data, crowd sourced analyse, gefedereerde real-time end2end security oplossingen, continuous auditing/continuous monitoring, Global Supply Chain Financing (GSCF) constructies en General Public License en Creative Commons licensering. Onder onze ogen kristalliseert zich een Renaissance van 'Huisvlijt' en wie door de spiegel durft te stappen kan meedoen in een wereld waarin alles 'verkeerd om' is. Waarin men, net als de Rode Koningin in het Kaartspel, het tegenovergestelde doet en zegt, van wat legacy als 'normaal' beschouwt.

PANOPTISME VERSUS HOLOPTISME

De wereld waar wij in opgroeiden is de wereld van het *panoptisme*: de wereld van hiërarchische projecten. Projecten die er op zijn gebouwd om het totaaloverzicht te behouden voor een bepaalde, beperkte elite. In de productiesfeer mogen de deelnemers (arbeiders, werknemers, medewerkers) slechts 'need to know' kennis hebben van hun werkaandeel. Het panoptisme dateert echter uit de tijd dat mensen elkaar fysiek moesten ontmoeten om te kunnen communiceren en waarin informatie werd bevroren in papieren archieven en procedures.

Een belangrijke oorzaak van het crisisgevoel is dat panoptisme slecht gedijt in een wereld waarin haar tegenhanger, het holoptisme, effectiever blijkt. Digitale samenwerking leidt namelijk tot data verrijking. Informatie A + informatie B wordt informatie C, maar die verrijkte data past vervolgens niet meer terug in de oude

legacy IV omgeving. Ziehier de kernregistratie discussie in de kern. Wie is verantwoordelijk voor verrijkte data? We zijn in een spiegelwereld gekomen waar 'Need to Know' opzij zal moeten voor 'Need to Share'. Bezit verliest het van 'toegang'. Zitten op content en bezit van fysieke items genereert niet langer macht en aanzien. Daar zit je dan met je goedbedoelde ERP batch-legacy.
In gedistribueerde netwerken daarentegen kunnen autonome actoren vrijelijk hun gedrag bepalen. Zij kunnen verbindingen aangaan, zonder tussenkomst van een centrale hub. Het is het verschil tussen het klaverblad Prins Clausplein en Schiphol Airport: jij mag zelf bepalen welke route je neemt door op eigen initiatief banen en afslagen te kiezen om te komen waar JIJ wilt (bottom up hub) en hoeft niet afhankelijk te zijn van tijdtabellen en aansluitingen van derden (top down hub).

Gedistribueerde netwerken faciliteren een nieuwe vorm van productie, organisatie, bestuur en bezit, met ongekende toegang tot en inzet, invloed en bereik van informatie. Dit fenomeen heet *holoptisme* en stelt deelnemers in staat om *vrij* toegang te krijgen tot *alle* informatie over *alle* deelnemers in een productiegemeenschap die veel verder gaat dan de grenzen van de eigen organisatie. Niet in termen van privacy, maar in termen van het kennisnemen van hun bestaan en van de aard van hun bijdragen en hun toegang tot de doelen, metingen en documentatie van het algehele project.
Holoptisme legt verdienmomenten bloot en zet inefficiëntie in zijn hemd als de Keizer zonder Kleren. Ideaal in tijden van bezuiniging. Om de crisis daarom op te lossen zullen technische drempels verlaagd moeten worden met betere tools, slimmer op elkaar afgestemde processen, betere applicaties, strakkere API architectuur. Operational Excellence (steeds strakker plannen) verliest het van Communicational Excellence. In het holoptisme levert concreet probleemoplossend vermogen pas invloed. De rest huur je.

De politieke economie van 'delen'

"I can't go back to yesterday
because I was a different person then."
Alice thoughts…

Productie door gelijkwaardigen maakt vrije samenwerking tussen producenten mogelijk. Iedereen heeft toegang en houdt zijn eigen productiemiddelen (IT, energie, communicatie, tijd, intellect): de fabriekspoort is een api of een webbrowser geworden. Anders dan panoptisme verloopt het holoptisme niet top-down. Zij is niet gebaseerd op strikt gedefinieerde rapportageregels. Holoptisme draait om terugkoppeling tussen productievormen. Dit inzicht maakt 'de Crisis' niet zozeer een financieel, maar vooral een cultureel fenomeen. Kijk maar: start-ups met slimme businessmodellen hebben geen last van de crisis.

Met Ford in ons achterhoofd zijn wij lineaire oorzaak/gevolg relaties gewend: eerst de bodemplaat afmonteren voordat je de wielen d'rop schroeft. Lineair denken past ook volledig in ons Christelijk-Humanistische cultuurgebied, waarin God de wereld begint op 0 en 'een Plan voor ons heeft'. Lineair denken zit in ons dagelijks taalgebruik vol van zaken waar 'wij nog niet aan toe zijn', zaken 'die nog niet tot wasdom zijn gekomen', die stip op de horizon, eerst dit, dan dat, oorzaak en gevolg. Holoptisme omvat een nieuwe generatie intersubjectieve relaties, waarbij het verschijnend geheel meer is dan de som der delen. Wij zien toegevoegde waarde in realtime ontstaan op gedeelde media.
Een tweet die trending wordt. Een multi domein spel dat 24/7 bruist, muteert en pulseert en altijd gelijk maar toch anders is. Een database die van zichzelf niets kan, maar vol deelbare foto's een aandacht krijgt waar Kodak niet van kon dromen. En dat allemaal op een netwerk dat 'van niemand' is; het internet. Zonder verplichte paden. Met logische uitstulpingen die om gecentraliseerde legacy heen gaan. Bring Your Own Device/Networks, de Open Spectrum beweging, file-serving televisie, RSS abonnementen, whitespaces en pico-cellen. Die arme Ford zou gillend gek zijn geworden. In het achterhoedegevecht van het panoptistisch flexibilistisch afordisme vervloeien producent en consument tot prosument en moet gezag verdiend en niet verkregen worden.

Holoptisme is de wereld van Linked Open Data structuren, begrip taxonomie en ontologie, federatieve identiteiten, universele autonome productie grids; het is het Wonderland van lifeblogs, webcasts, tweets, soundclouds, collaboratie software, instant messengers, Skypes, Tinder en wiki's.

'Where do you want to go?'
asked the Cheshire Cat.
'I don't know,'
Alice answered.
***'Then,'** said the Cat,*
'it doesn't matter."
And he smiled his vicious grin
to the Mad Hatter.